UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu	**VÝTVARNÁ VÝCHOVA**
Časový rozsah výučby	1 hod./týždenne
Ročník	piaty
Škola (názov, adresa)	**Základná škola Belehradská 21, Košice**
Stupeň vzdelania	**ISCED 2 – Nižšie stredné vzdelávanie**
Dĺžka štúdia	**5 rokov**
Forma štúdia	**denná**
Vyučovací jazyk	**slovenský jazyk**

Školský vzdelávací program pre predmet výtvarná výchova v 5. ročníku je vypracovaný v súlade s inovovaným Štátnym vzdelávacím programom pre nižšie stredné vzdelávanie, ktorý nadobúda účinnosť od 1.9.2015.

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova ako všeobecnovzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka a jeho životného štýlu. Esteticko-výchovná koncepcia predmetu sa svojím cieľom a obsahom orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou ako aj s ďalšími zložkami výchovy.
Predmet výtvarná výchova nižšieho sekundárneho vzdelávania nadväzuje na VV v primárnom vzdelávaní. Vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou , z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia , vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia, vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na individuálny prístup k žiakovi, ktorého psychický vývin spôsobuje ústup spontánneho vyjadrovania sa , sa VYV podieľa na tvorivosti a prirodzenej výrazovosti. Táto transformácia sa uskutočňuje :

- objavovaním rôznych techník, vyjadrovacích prostriedkov , médií,
- nahrádzaním neformálnych zručností,
- dôrazom na súvislosti v myslení žiaka, vzťahmi medzi javmi a umením.

Vo výtvarných činnostiach, ako aj pri aktívnom vnímaní výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična sa uspokojuje potreba žiakov vyjadriť vlastný postoj k svetu, utvárajú sa ich estetické hodnotové kritériá k skutočnosti a k umeniu. Rozvíja sa tým slobodná tvorivá osobnosť.
Výtvarný rozvoj žiakov v staršom školskom veku sa postupne vo väčšej miere opiera aj o zmyslové a rozumové poznávanie skutočnosti v ostatných predmetoch, o rozvoj analyticko-syntetického myslenia, čo sa odrazí aj pri tvorivom osvojovaní umenia a mimoumeleckého estetična.

Do aktivít VYV sú zaraďované činnosti, ktoré rozširujú poznávanie žiaka a dovoľujú mu napĺňať jeho prirodzené ambície vo vizuálnom vyjadrovaní skutočnosti, vo vyššej technickej dokonalosti prejavu . Zapája sa konštrukčné a estetické myslenie. Detská spontánnosť je nahrádzaná dospelým ekvivalentom v tvorivosti. Žiak reaguje na komplexné podnety kultúry, civilizácie i prírody. Jeho technické schopnosti sú úmerne zvýšené . Vo VV potrebuje objavovať oblasť nových estetických možností.

Metodické východiská VYV:

A činnosti žiakov – myšlienkové a formálne postupy, ktoré učiteľ podporuje a iniciuje.

B témy, námety, obsah zobrazovania – A, časopriestor
B, príroda
C, estetické prežívanie
D, identita osobnosti a kultúrnej národnosti
E, efektivita, abstraktné myšlienky, pocity, nálady.

C reflexia diel výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu , videa

V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a vekuprimeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasné tendencie vizuálnych umení.

V riadenom procese vyučovania VV učiteľ podporuje , rešpektuje nápady a individuálne riešenia žiakov.

2. CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú v súlade s cieľmi vzdelávacieho štandardu pre vyučovací predmet výtvarná výchova, schváleného ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0.

3. KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE

Obsah vyučovacieho predmetu výtvarná výchova v 5. ročníku vedie k postupnému osvojovaniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií, ktoré sú v súlade s profilom absolventa nižšieho stredného vzdelávania schváleného ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0. Špecifické kompetencie predmetu sú v súlade so ŠVP pre predmet výtvarná výchova.

4. – 5. OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD

Obsahový a výkonový štandard predmetu je v súlade obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovací predmet výtvarná

výchova, schváleného ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre výtvarnú výchovu – ŠVP, 2015, s. 4 – 11.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Prierezové témy sú implementované v predmete výtvarná výchova priebežne v jednotlivých tematických celkoch:
osobnostný a sociálny rozvoj, výchova k manželstvu a rodičovstvu, environmentálna výchova, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia.
Prierezové témy predmetu sú v súlade s prierezovými témami predmetu výtvarná výchova schválenými ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/5980:2-10A0.

Obsahový a výkonový štandard je doplnený o vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti. Opiera sa o vládou schválenú stratégiu. V súvislosti s tým bol v roku 2014 aktualizovaný Národný štandard finančnej gramotnosti (NŠFG).

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do ŠkVP na základe metodiky, ktorú schválilo MŠ SR dňa 22. augusta 2014 pod číslom 2014-498/40322:5-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2014.

6. PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	reproduktívna; metóda výkladu; heuristická m., m. rozhovoru, projektová m.	analýza; syntéza; indukcia;	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie
Možnosti zobrazovania videného sveta	reproduktívna;heuristická m., m. rozhovoru, projektová m., metóda výkladu;	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie
Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia	Heuristická m., m. riešenia úloh, projektová m., m. rozhovoru, metóda výkladu;	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m; m. riešenia úloh, heuristická	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované

	m.,		vyučovanie
Škola v galérii	m. brainstormingu, m. rozhovoru; reproduktívna ; m. riešenia úloh, projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; frontálna p.; diferencované vyučovanie
Podnety architektúry	metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m; heuristická m.,projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie
Podnety fotografie	metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m; m. riešenia úloh, heuristická m., projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie; domáca príprava žiakov;
Podnety videa a filmu	m. brainstormingu,; názorná m; m. riešenia úloh, heuristická m., projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie; domáca príprava žiakov;
Elektronické médiá	metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m; m. riešenia úloh, heuristická m., projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie; domáca príprava žiakov;
Podnety dizajnu	metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m; m. riešenia úloh, heuristická m., projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie
Tradície a podnety remesiel	reproduktívna; metóda pozorovania; m. výkladu; názorná m;, heuristická m., projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; diferencované vyučovanie; domáca príprava žiakov;
Synestetické podnety	Heuristická m., m. rozhovoru, metóda výkladu;	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; diferencované vyučovanie
Podnety poznávania sveta	m. brainstormingu (hobo metóda); m. rozhovoru; m. riešenia úloh, projektová m.	analýza; syntéza; indukcia; dedukcia	individuálna práca; skupinová práca; frontálna p.; diferencované vyučovanie

7. UČEBNÉ ZDROJE

Čarný Ladislav kol.: Výtvarná výchova pre 5. ročník základnej školy, Združenie EDUCO, 2009

Čarný Ladislav a kol.: Výtvarná výchova pre 5. ročník základnej školy 2.upravené vydanie, EXPOL PEDAGOGIKA, 2013

edukačné DVD Výtvarná výchova pre 5. ročník základnej školy, Združenie EDUCO, 2012

Pijoan, José: Dejiny umenia 5. – 11.

učebné pomôcky (obrazové súbory, prezentácie, videá, IKT)

časopisy o umení

8. HODNOTENIE

Predmet je klasifikovaný. Pri hodnotení sa pristupuje k žiakom diferencovane podľa aktivity, schopnosti vyjadriť samostatný názor, tvorivosti a originality myslenia a výtvarného vyjadrovania sa.
Predmetom hodnotenia vo výtvarnej výchove sú nielen učebné - praktické výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ale v prvom rade hodnotíme proces, pričom výsledok (artefakt) je z hľadiska hodnotenia druhotný. Preto sa vo veľmi veľkej miere prihliada aj na usilovnosť a snahu, popri tom i na osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochotu spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotenie (nielen slovom a známkou). V danom predmete sú žiaci priebežne hodnotení podľa svojich výsledkov a snahy. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci školského roka sú žiaci na vysvedčení hodnotení známkou.
Hodnotenie žiaka v predmete výtvarná výchova je priebežné a celkové:

- priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter; učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
- celkové hodnotenie žiaka vo výtvarnej výchove sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností, návykov a snahy v danom vyučovacom predmete.

Žiaci sú hodnotení podľa platného pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ s účinnosťou od 1.mája 2011.
Žiaci so zdravotným znevýhodnením začlenení v základnej škole sú hodnotení podľa Prílohy č. 2 k metodickému pokynu č. 22/2011.

Prospech žiaka vo výtvarnej výchove sa klasifikuje týmito stupňami:

1 – výborný,
2 – chválitebný,
3 – dobrý,
4 – dostatočný,
5 – nedostatočný.

výborný

- žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni
- je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu

- dokáže vyjadriť veku primerané postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry
- ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni
- preukazuje veku primerané mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií
- dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky
- preukazuje vedomosti z oblasti vizuálnej kultúry primerané edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materiáloch, nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a médiách)
- dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných
- zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam

Poznámka: proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka

chválitebný

- žiak v podstate spĺňa kritériá 1.stupňa hodnotenia, ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý

dobrý

- žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilnosť, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom

dostatočný

- žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach

nedostatočný

- žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o výtvarné aktivity, neguje vyučovací proces

Poznámka: neodporúča sa používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka; v čiastkovom hodnotení len vo výnimočných prípadoch (napr. zámerné negovanie vyučovacieho procesu)

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,
- učebnými plánmi, učebnými osnovami a štandardmi.